UUTISET

Viljapassi on tärkeä asia omavalvonnan kannalta ja parantaa jäljitettävyyttä. Asiakkaat arvostavat sitä. **TUOTEPÄÄLLIKKÖ ILKKA PEKKALA, RAUTAKESKO**

Viljapassi korvaa toisistaan poikkeavat viljalähetteet

Koko viljaketjun yhteistyönä syntynyt passi tulee käyttöön tämän syksyn toimituksista lähtien.

Pääosa vilja-alan toimijoista siirtyy syksyllä käyttämään uutta viljapassia. Se korvaa yritysten nykyiset, toisistaan poikkeavat viljalähetteet ja yhtenäistää näin alan käytäntöjä.

Viljapassi on laadittu Vilja-alan yhteistyöryhmässä tuottajien, viljakaupan, teollisuuden ja muiden viljasektorin toimijoiden yhteistyönä.

Yhtenäinen lomake tehostaa tiedon kulkua viljaketjun eri portaissa. Sen avulla tiedot viljaerän matkasta kulkevat tilalta loppukäyttäjälle saakka.

Täyttövirheiden odotetaan vähenevän, kun käytössä ei enää ole monenlaisia lomakkeita.

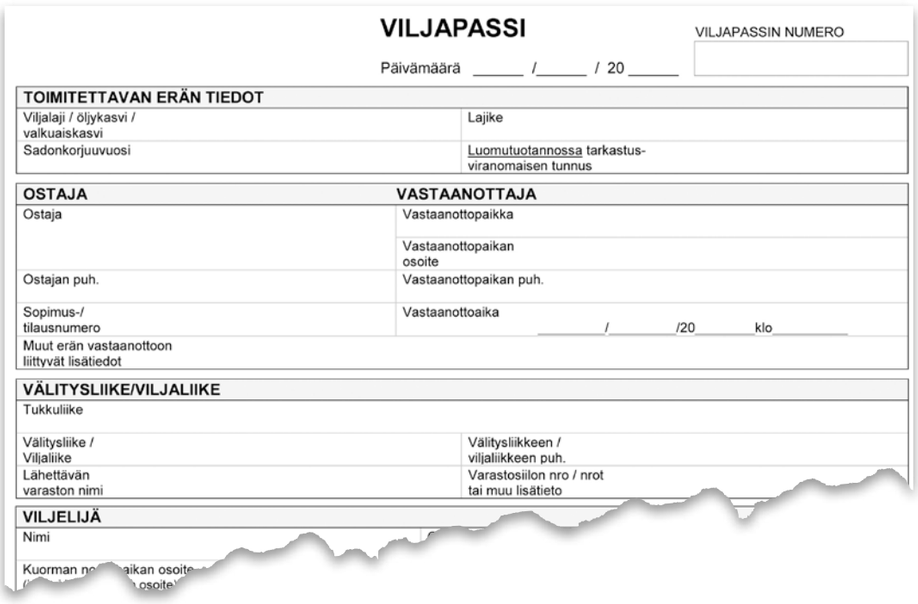

VILJAPASSI

VILJAPASSIN NUMERO

Päivämäärä _____ /_____ / 20 _____

TOIMITETTAVAN ERÄN TIEDOT	
Viljalaji / öljykasvi / valkuaiskasvi	Lajike
Sadonkorjuuvuosi	Luomutuotannossa tarkastus-viranomaisen tunnus

OSTAJA	VASTAANOTTAJA
Ostaja	Vastaanottopaikka
	Vastaanottopaikan osoite
Ostajan puh.	Vastaanottopaikan puh.
Sopimus-/ tilausnumero	Vastaanottoaika _____/_____/20_____ klo_____
Muut erän vastaanottoon liittyvät lisätiedot	

VÄLITYSLIIKE/VILJALIIKE	
Tukkuliike	
Välitysliike / Viljaliike	Välitysliikkeen / viljaliikkeen puh.
Lähettävän varaston nimi	Varastosiilon nro / nrot tai muu lisätieto

VILJELIJÄ	
Nimi	
Kuorman n[illegible]aikan osoite	

Viljelijä saa viljapassin yleensä esitäytettynä viljan ostajalta.

Lomakkeelle kirjataan kasvilaji ja -lajike sekä korjuuvuosi.

Viljelijä kirjaa myös kasvuston mahdollisen glyfosaatti- ja korrensäädekäsittelyn sekä sen, onko sato tuotettu ympäristötuen piirissä olevalla lohkolla.

Kuljettaja kirjaa kuljetukseen liittyvät tiedot sekä tiedot edellisistä lasteista ja lastitilan puhdistusmenetelmästä kuormien välillä.

Kuorman vastaanottaja kuittaa kuorman vastaanotetuksi.

Tarkoitus on, että viljelijälle, kuljettajalle ja vastaanottajalle jää oma kopio täytetystä viljapassista arkistointia varten. Tosin viljapassiin liittyvät käytännöt voivat hieman vaihdella yrityksittäin. Kukin toimija antaa omat ohjeensa lomakkeen täytöstä.

Viljapassia voidaan käyttää myös tilojen välisessä viljakaupassa.

Vastaavan tyyppinen asiakirja on käytössä muun muassa Britanniassa.

SATU LEHTONEN

Viljapassi-lomakkeen voi tulostaa vyr.fi-sivuilta. Sivuilla on myös asiaan liittyvää muuta materiaalia.

Joka porras täyttää oman osuutensa

Viljapassi-lomaketta täyttävät osaltaan viljan ostaja, viljelijä, kuljettaja sekä vastaanottaja.

VILJAPASSI

Laajasti käyttöön

Viljapassi otetaan käyttöön tämän syksyn sadon toimituksista alkaen.

Lomakkeen ottavat käyttöön ainakin Altia, A-Rehu, Avena Nordic Grain, Hankkija-Maatalous, Helsingin Mylly, Kinnusen Mylly, Kesko, Myllyn Paras, Raisioagro, Suomen Viljava, Viking Malt ja Yrma.

Passia voi käyttää viljan lisäksi myös öljy- ja valkuaiskasvien toimituksissa.

Vilja-alan yhtenäinen käytäntö helpottaa toimintaa ja parantaa jäljitettävyyttä

Viljapassityöryhmää vetänyt MTK:n vilja-asiamies **Max Schulman** on erittäin tyytyväinen työn lopputulokseen.

”Nyt yhtenäistetään kuormien mukana kulkeva tieto. Viljelijä ei enää joudu ihmettelemään eri toimijoiden erinäköisiä dokumentteja.”

Samalla lähestytään eurooppalaista tapaa toimia, Schulman sanoo. ”Suurimmassa osassa läntistä EU:ta vastaava järjestelmä on ollut käytössä jo vuosia, ja meiltäkin sitä on viljan viennin yhteydessä kyselty.”

Viljapassin valmistelu osoitti hänen mielestään selkeästi, että viljaketjun toimijoilla on valmiutta tehostaa toimintamallejaan.

Etua viennissä

Altian hankintajohtaja **Kari Kiltilä** pitää viljapassin parhaana puolena käytäntöjen yhdenmukaistumista. ”Eri liikkeiltä on vilja-autojen mukana tullut monenlaista lippua ja lappua. Se aiheuttaa usein viljan vastaanotossa epäselvyyttä.”

Yhtenäisen viljapassin tarpeesta on alalla puhuttu jo pitkään, Kiltilä toteaa. ”Kun sen tekemiseen nyt tuli mahdollisuus VYR:in kautta, lähdimme heti mukaan. On loistava asia saada alalle yhtenäinen käytäntö.”

Viljapassi parantaa viljan jäljitettävyyttä. Kiltilä pitää hyvänä sitä, että lomakkeeseen kirjataan kasvuston saamat glyfosaatti- ja kasvunsäädekäsittelyt.

”Asiakkaamme kysyvät niitä silloin tällöin, esimerkiksi kun etanolia viedään ulkomaille. Viljapassin avulla meillä on dokumentit kuormista.”

Laajaa käyttöä toivotaan

Mitä laajempaan käyttöön viljapassi saadaan, sitä parempi, Rautakeskon viljakaupan tuotepäällikkö **Ilkka Pekkala** sanoo.

Hän nostaa viljapassin hyvistä puolista esille tiedon viljaa kuljettavan auton edellisistä lasteista. ”Se on tärkeä asia omavalvonnan kannalta ja parantaa jäljitettävyyttä. Asiakkaat arvostavat sitä.”

SATU LEHTONEN

Viljapassia esitellään muun muassa Farmarissa ja Västankvarnin peltopäivillä sekä yritysten omissa tilaisuuksissa.

Paliskuntien ja viljelijöiden riitoja puidaan käräjillä

POSIO

Maatilojen pelloilla laiduntavat porot ovat hiertäneet isäntien ja poronomistajien välejä eteläisellä poronhoitoalueella jo pitkään. Tapauksia on ratkottu alioikeuksissa, ja uusia tapauksia on vireillä.

Osa Koillismaan porojen luvatonta peltoruokailua ja peltojen suoja-aitaamista koskevista riidoista on edennyt vahinkojen arvioimislautakunnista alioikeuksiin. Päätökset ovat olleet paliskunnille langettavia.

”Poronhoitolaissa on selkeitä puutteita, sillä porojen viljelyksille tekemät vahingot on aiemmin käytännössä sallittu. Viranomaisten mahdollisuus puuttua porojen aiheuttamiin peltovahinkoihin on vähäinen”, kritisoi MTK-Lapin johtokuntaan kuuluva maanviljelijä **Heikki Lehtiniemi** Posiolta.

Viljelijät haluavat porojen pysyvän lain tarkoittamilla porolaitumilla eli metsässä.

”Ongelmana on, että metsissä ei ole talvikaudella juurikaan syötävää. Poro kaivaa ruokansa pelloilta etenkin marras–joulukuussa, maan jäätyminen aiheuttaa tuntuvia satovahinkoja.”

Aidat yhä korjaamatta

Kuusamolainen maanviljelijä **Henri Hentilä** vaati peltojansa ympäröivän huonokuntoisen suoja-aidan korjaamista alueella toimivalta paliskunnalta. Arvioimislautakunta päätyi ratkaisussaan aitojen korjaamisen kannalle.

Paliskunta valitti lautakunnan päätöksestä alioikeuteen, jonka ratkaisu noudatti lautakunnan linjausta.

”Paliskunnalle lankesi aidan korjauksen lisäksi maksettavaksi noin 55 000 euron oikeudenkäyntikulut. Tuomio on lainvoimainen, mutta aita on yhä kunnostamatta”, Hentilä kertoo.

Muovinauha ei riittänyt

Taivalkoskella käräjille edenneessä tapauksessa paliskunta oli kieltäytynyt arvioimislautakunnan määräämien suoja-aitojen rakentamisesta. Myöskään poroja ei poistettu pelloilta pyynnöstä huolimatta.

Aidan sijaan paliskunta ja poronomistaja suojasivat pellot keltaisella muovinauhalla. Heille luettiin tuomio poronhoitolain rikkomisesta. Tuomiosta on valitettu hovioikeuteen.

Taivalkoskella paliskunta sai langettavan tuomion tapauksessa, jossa poroja ei poistettu pellolta.

Maanomistaja oli poistanut porot pelloltansa oma-aloitteisesti. Tästä hän oli lähettänyt paliskunnalle laskun, jota paliskunta oli kieltäytynyt suorittamasta.

Käräjäoikeus määräsi paliskunnan suorittamaan maanomistajalle korvauksen työstä, joka olisi kuulunut poronomistajalle. Useita vastaavia riitaasioita on jätetty vireille alioikeuksiin.

”Peltoja käytetään porolaitumina”

Lehtiniemi toteaa asian ongelman piilevän siinä, että vahinkojen synty sallitaan sen sijaan, että niitä pyrittäisiin aktiivisesti estämään.

”Nyt keskitytään vahinkojen arviointiin ja niiden syntytavan toteen näyttämiseen. Ehkäpä paliskuntien haluttomuus porojen poistamiseen pelloilta liittyy siihen, että peltoja halutaan tietoisesti käyttää porolaitumina.”

Näytön kerääminen poron tekemistä vahingoista on maanomistajan vastuulla. Vahingon kärsinyt on asiassa jäävi, vahingon aiheuttaja kuitenkin istuu vahinkojen arvioimislautakunnassa.

”Lautakuntien jääviys koetaan ongelmalliseksi, jos paliskunnan edustaja ratkoo lautakunnassa oman paliskuntansa asioita”, sanoo MTK-Lapin puheenjohtaja **Juhani Lampela** Tervolasta.

Maaseutuvirasto Mavi on linjannut, että mikäli porojen suoja-aita on rakennettu pellolle, peruslohkon rajat määräytyvät poroaidan sijainnin mukaisesti.

”Käytännössä paliskunnat aiheuttavat tiloille paitsi sadon, myös tuen menetyksiä. Viljelijä vastaa vahingonaiheuttajasta riippumatta siitä, että pellot ovat tukiehtojen mukaisesti viljeltyjä”, Lehtiniemi kertoo.

Juttuun tavoiteltiin haastateltaviksi Kuusamon Oivangin ja Taivalkosken paliskuntien poromiehiä tuloksetta.

KARI LINDHOLM

KARI LINDHOLM

”Paliskunnat saavat oikeudetonta hyötyä käyttämällä maatilojen peltoja porolaitumina”, sanoo maanviljelijä Heikki Lehtiniemi Posiolta.

Riidat helpottuisivat poronhoitoalueen vyöhykejaolla

Elinkeinojen välisten ristiriitojen välttämiseksi poronhoitoalue tulisi jakaa kahteen vyöhykkeeseen, sanoo saamelaiskäräjien pitkäaikaisena puheenjohtajana tunnettu porotutkija **Pekka Aikio** Sodankylästä.

”Pohjoisemmalla vyöhykkeellä poro olisi muun maankäytön edellä. Eteläisemmällä alueella etusija annettaisiin muulle maankäytölle, kuten maataloudelle. Maaseudun peruselinkeinojen keskinäiset voimasuhteet ovat erilaiset eri puolilla poronhoitoaluetta.”

Aikion mallissa poronhoidon vyöhykkeiden raja kulkisi itä-länsisuunnassa halki Keski-Lapin noudatellen Kittilän ja Sodankylän kuntien etelärajoja.

”Saamelaisalueen ja osin vielä siihen liittyvän eteläpuoleisenkin alueen lihantuotannosta valtaosa on poronlihaa. Elinkeinoa säätelevä laki pitäisi rakentaa tosiasiallisen tilanteen mukaisesti.”

Aikio sanoo, että edellinen poronhoitolaki oli nykyistä selkeämpi korvausasioissa.

”Vanhassa laissa lähdettiin siitä, että yhtäjaksoisella poronhoitoalueella maata ei saa luovuttaa muulle käyttäjälle ilman, että maanomistaja sitoutuu olemaan vaatimatta korvausta porojen tekemistä vahingoista.”

Maaoikeuksista on käyty aina kilpailua maanviljelijän ja paimentolaisen välillä, kiista on yleismaailmallinen.

”Suomessa tulkinta on, että paimentolaisilla ei ole oikeutta maihinsa. Näin ryhdyttiin ajattelemaan sen jälkeen, kun valtio lakkautti lapinveron maaverona uudella lailla vuonna 1924.”

Isojaossa loikattiin poronhoidon yli. Siihen saakka lapinkylät olivat maksaneet omista maistaan maaveroa.

”Tämä on nähtävissä Suomen lakikokoelmassa, laissa maaverojen lakkauttamisesta. Valtio siis ryösti saamelaisten maat lakimuutoksen avulla”, Aikio sanoo.

KARI LINDHOLM

Sotkamoon rakennetaan biokaasulaitos

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT rakentaa Sotkamoon tuotantomittakaavan biokaasulaitoksen.

”Biokaasuteknologiaan liittyvien tuotekehityspalveluiden kysyntä on kasvanut”, tutkija **Pasi Laajala** MTT Sotkamosta kertoo. Siksi palvelutarjontaa halutaan lisätä.

Uusi hanke vahvistaa biokaasuosaamista Kainuussa ja koko maassa, Laajala sanoo.

MTT Sotkamossa aloitettiin biokaasuun liittyvä tutkimus vuonna 2008. Silloin tutkimusasemalle rakennettiin ensimmäinen biokaasureaktori.

Tänä kesänä rakennettava kuivamädätysteknologiaan perustuva biokaasulaitos käyttää pääasiassa peltobiomassaa.

MTT:n vanhemman tutkijan **Elina Virkkusen** mukaan pelloilla kasvava nurmi voi tuottaa kymmenkertaisen energiamäärän lantaan verrattuna, mutta sitä ei ole vielä juurikaan hyödynnetty.

Vuo Gas -hankkeen päärahoittajia ovat Euroopan aluekehitysrahasto ja valtio. Kainuun liitolta hanke sai yli 600 000 euron rahoituksen.

SATU LEHTONEN

Suomi avaa kymmenen viisumikeskusta Venäjälle

”Olemme avaamassa kaikkiaan kymmenen eri viisumikeskusta Venäjällä, jotta matkailu helpottuu”, kertoi presidentti **Sauli Niinistö** Venäjän presidentin **Vladimir Putinin** vierailun yhteydessä Naantalin Kultarannassa tiistaina.

Kesäkuusta alkaen Suomen viisumia on voinut hakea viideltä uudelta paikkakunnalta, ja tämän vuoden aikana tulee vielä viisi toimipaikkaa lisää.

Suomi on ulkoistanut viisumihakemusten käsittelyn Venäjällä yritykselle, jolla on viisumikeskuksia eri puolilla Venäjää.

”Yli kolmasosa Suomen matkailutuloista on peräisin venäläisiltä matkailijoilta”, Putin huomautti.

Venäläisten matkailijoiden virta Suomeen on kasvanut jatkuvasti viime vuosina. Viime vuonna he jättivät Suomeen noin 1,3 miljardia euroa.

Monipuolista keskustelua

Niinistön mielestä parasta antia presidentti Vladimir Putinin tapaamisessa oli avoimeksi muodostunut keskustelu. Presidenttien keskustelut painottuivat kahdenvälisiin asioihin: rajaliikenteeseen, viisumeihin ja kaupankäyntiin.

Niinistö kertoi selvitelleensä Putinille ulko- ja turvallisuuspoliittista keskustelua, jota Suomessa on keväällä käyty.

Niinistö ja Putin kävivät keskustelua myös ulkomaalaisten maanomistajuudesta Venäjällä. Putin oli lisäksi ottanut omaaloitteisesti esillä lasten huostaanottoasiat.

”Älkää puuttuko asioihimme”

Toimittajat tenttasivat Putinia Venäjän ihmisoikeuksista. Maassa on säädetty vastikään laki, joka kieltää ”homoseksuaalisen propagandan” levittämisen alaikäisille.

”Emme puutu teidän asioihinne ja toivon, että te ette puutu meidän asioihimme”, ärsyyntynyt Putin vastasi homolakeja koskevaan kysymykseen.

Kansainvälisesti mielenkiintoa herättivät Putinin kommentit Yhdysvaltain verkkourkintaa paljastaneesta **Edward Snowdenista**.

Snowden on oleskellut Moskovan lentokentällä sunnuntaista lähtien. Yhdysvallat on toivonut Venäjältä Snowdenin luovuttamista.

Putinin mukaan Venäjä ei voi luovuttaa Snowdenia.

”Herra Snowden on vapaa mies. Mitä pikemmin hän valitsee määränpäänsä, sitä parempi sekä meille että hänelle”, Putin sanoi.

MT-STT